

Konya'da Av Tüfeği İmalatı

Şerafettin Demirci*

Kamil Hakan Doğan**

Bülent Üner***

Sermet Koç****

Avcılık insanoğlunun yeryüzündeki tarihi kadar eskidir. İnsanlar canlarını korumak, temel besin ihtiyaçlarını ve giyeceklerini sağlayabilmek ve korunabilmek için binlerce yıl önce avcılığı keşfetmiştir. Avcılık sayesinde ihtiyaçlarını gideren insanoğlu daha sonra da yiğitlik, gücünü kanıtlama, harbe hazırlık, spor, tutku adı altında bu uğraşımı sürdürülmüştür. Ülkemizde ise ava gitme, öncelikle hayvan vurma gayesi gütmeyiz. Avcılar için, aynı merak veya hobiye paylaşılan insanlarla bir arada olmak, onlarla konuşup rahatlamak, keyifli zaman geçirmek, eğlenmek önceliklidir. Aynı zamanda bir gelenek ve milli kültür özelliği taşımaktadır.¹

Tarihteki Türk devletleri tam yerleşik düzene geçinceye kadar ordu-ulus tipi bir yapıya sahipti. Bu düzende ulus, silahlı olup bir savaş ihtimali belirince çok kısa sürede ordu hâline geçebilmekteydi. Bu yaşam şekli geçmişten kazanılmıştı, çünkü bu organizasyon aslında avlanmanın temel şartıydı. Esasen yerleşik düzene geçip tarım ve sanayi gelişinceye kadar av başlıca geçim kaynaklarından birini teşkil etmekteydi. Avın etinden, derisinden ve kürkünden faydalanılıyordu. Büyük sürekle avları ile askerî strateji arasında yakın benzerlik olduğundan sürekle avları aynı zamanda askerî eğitim aracı olarak da kullanılmıştır.²

İşte bu nedenle ülkemizde av tüfeği üretim sanayii oldukça gelişmiş durumdadır.

* Yrd. Doç. Dr. Şerafettin Demirci, Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Konya.

** Uz. Doç. Dr. Kamil Hakan Doğan, Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Konya.

*** Prof. Dr. Bülent Üner, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

**** Prof. Dr. Sermet Koç, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

¹ Erkan Kayaöz, "Avcılığın Tarihi ve Felsefesi", *Av Tutkusu Dergisi*, 2004, s. 75.

² Türkiye Avcılık ve Atıcılık Federasyonu, "Avcılığın Kısa Tarihi", http://www.taf.gov.tr/kullanici/templates/resimler/belgeler/Belge_168_avctarh.pdf

Konya’da Av Tüfeği Üretimi

Konya ili Beyşehir ilçesine bağlı Huğlu ve Üzümlü kasabaları ile Derebucak ilçesine bağlı Gencek kasabası, ülkemiz av tüfeği sektöründe önemli bir yere sahiptir. Bu bölgelerde av tüfeği üretimi 1915 yıllarına dayanmaktadır. Milli mücadelede ordumuza silah tamirciliği yapan ustalar, kasabalarına döndüklerinde zamanın şartlarına göre ilkel yöntemlerle av tüfeği yapmaya başlamışlardır. Böylece her evin altında 1960’lı yıllardan itibaren atölyeler oluşturulmuş, sanatkarlık babadan oğula, hatta toruna geçmeye başlamıştır. Bireysel av tüfeği üretimleri giderek artarak, üretim ve pazarlamada birlik oluşturmak için her üç kasabada da kooperatifler kurulmuştur.

Huğlu ve Üzümlü Kasabaları

Huğlu ve Üzümlü kasabaları, Konya ili, Beyşehir ilçesine bağlıdır. Huğlu ve Üzümlü Av Tüfekleri Kooperatifleri bu sektörün lokomotifi olmuşlardır.

Konya ilinin Beyşehir ilçesinin şirin bir kasabası olan Huğlu, Beyşehir’e 32 km, Konya’ya 126 km uzaklıkta, Toroslar üzerinde 1410 m yükseklikte, kayalık ve tarıma müsait olmayan bir yerde kurulmuştur. 3500 nüfuslu kasabada 1000 hane mevcuttur. VI. yüzyılda Orta Asya’dan gelen ve hayvancılıkla uğraşan göçebe Türklerin bir kısmı XIII. yüzyılda Huğlu’ya, diğer bir kısmı da Antalya il sınırı içindeki Fığla köyüne yerleşmişlerdir. Huğlu halkı yaradılış itibariyle sanatkâr ruhludur. Başlangıçta at ve öküz arabaları, su tulumları ve su değirmenleri yaparak hem çevreye hem de gelip geçen kervanlardakilere satmışlar, Balkan savaşıdan sonra tüfek tamiri ve imalatı işlerine başlamışlardır. Huğlu kasabası vatansever, çalışkan, sanatkâr ve mütevazı insanların bulunduğu huzur dolu bir Anadolu kasabasıdır.³

1962 yılında av tüfeği üreten yöre halkı, bir araya gelerek Huğlu Av Tüfekleri Kooperatifi’ni kurmuşlardır. Kooperatif tarafından; 12, 16, 20, 28 ve 36 kalibrelik, 51, 55, 66, 68, 71 ve 76 cm namli uzunluklarına sahip tek kırma, çifte, süperpoze, otomatik ve yarı otomatik pek çok tip av tüfeği üretilmektedir. Üretilen av tüfeklerinin namluları çelikten üretilip, daha sonra üzerlerine altta beyaz sert, üstte siyah krom kaplama yapılmakta, tüfek üzerine çeşitli gravürler işlenerek, estetik bir görünüm verilmektedir. Boy ve el kundakları yüzlerce yıllık ceviz ağaçlarından, ağırlık, renk ve damarlarının uygunluğuna göre seçildikten sonra yapılmaktadır.⁴

³ <http://www.huglu.selcuk.edu.tr/huglu/huglu.html> erişim tarihi: 14.9.2006.

⁴ *Huğlu Av Tüfekleri Kooperatifi, 2006-2007 Kataloğu*, Huğlu, Beyşehir, Konya.

Üzümlü’nün arazi yapısı genel olarak dağlık olup Torosların uzantısı kasabayı çevrelemiştir. Beyşehir’e 27 km, Konya’ya 117 km uzaklıktadır. Üzümlü Kasabası, 1930 yılından beri belediyeliktir. Adından da anlaşılacağı gibi halk önceden üzüm yetiştiriciliği yapmış, ancak 1950’li yıllarda, bağlara gelen Fligsora hastalığı bütün üzüm bağlarını kurutmuştur. Bağların kuruması ile zor duruma düşen kasaba halkı, İzmir’e çalışmak için gitmeye başlamış, kasabada kalan halk ise evlerinde av tüfeği tamir ederek geçimini sağlamıştır. 1965 yılından sonra, tüfek tamirinden başka imalatına da başlayan kasaba halkı, geliri iyi olunca işi genişletmiştir. Üzümlü Av Tüfekleri Kooperatifi’ni kuran kasaba kısa zamanda adını bütün Türkiye ve dünyaya duyurmuştur. Şu anda Üzümlü’de özel şirketler tarafından da üretilen tüfekler Türkiye ve dünya ülkelerinde aranan marka hâline gelmiştir.⁵

Kooperatiflerin kurulmasına kadar dışarıya göç veren kasabalar, artık dışarıdan göç almaya başlamışlardır.

Bölge, ülkemiz av tüfeği üretiminin %70-80’ini karşılamaktadır.⁶ Milyonlarca dolarlık CNC tezgâh yatırımı mevcuttur. 87 imalatçı firma mevcut olup, aylık 8000 civarında tüfek üretilmekte ve yaklaşık 2000 kişi istihdam edilmektedir. 2006 yılının ilk 9 ayında 21,087 av tüfeği ihraç edilmiş, 6,417,000 \$’lık döviz girdisi sağlanmıştır. Özellikle Huğlu markası, tüm dünyada av tüfeği denilince akla gelen isim olarak kendini kabul ettirmiştir.⁷ Başta Avrupa ülkeleri ve ABD olmak üzere tüm dünyaya av tüfeği ihracatı yapılmaktadır. Huğlu ve Üzümlü kasabaları, Beyşehir vergi dairesinin % 47’lik vergi potansiyelini karşılamaktadır.

Son yıllarda ekonomik nedenlerle üretimdeki düşüş nedeniyle, kooperatifler işçi sayılarını azaltmaktadır. Üzümlü Av Tüfekleri Kooperatifi ise, av tüfeği üretiminin yanında, ortopedik malzeme üretimine başlamıştır.⁸

Gencek Kasabası

Gencek kasabası, Konya ili, Derebucak ilçesine bağlıdır. Derebucak’a 10 km, Konya’ya 130 km uzaklıktadır. Arazi ve iklim yapısı tarıma elverişli olmadığından, burada yaşayan insanlar geçimlerini temin etmek için çeşitli arayışlar içine girmişler ve el sanatlarına yönelmiştir. Av tüfeği imalatı gibi halıcılık da bir dönem gelir kaynağı olmuştur. Hâlen üç özel şirket tarafından av tüfeği imalatı yapılmaktadır. Üretilen süperpoze tüfeklerin tamamı

⁵ <http://www.konya-uzumlu.bel.tr/modules.php?name=Encyclopedia&op=content&tid=2> erişim tarihi: 15.9.2006.

⁶ <http://www.ntvmsnbc.com/news/179300.asp> erişim tarihi: 15.9.2006.

⁷ <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2004/06/02/ekonomi/ekonomi6.html> erişim tarih: 14.9.2006.

⁸ <http://www.ntvmsnbc.com/news/179300.asp> erişim tarihi: 15.9.2006.

ihraç edilmektedir. Tek kırma tüfekler de iç pazarda tüketilmektedir. Aylık üretim; 200 adet tek kırma, 150 adet süperpozedir.

Sorunlar

1997 yılının başından itibaren sektör darboğaza girmiştir. Asya krizi, Rusya krizi ve Türkiye’nin ekonomik krizleri, sıkıntıyı daha da büyütüştür. Milyonlarca dolar yatırarak CNC makineleri ile modern tesisler kuran ve seri üretim yapan tüfek sektörü çeşitli sebeplerden dolayı bitmek üzeredir.⁹

- Ruhsat harçlarının çok yüksek olması,
- Satışta ödenen %20 ÖTV,
- Tüfek imalatından devletin aldığı tüm vergilerin oranının % 42 olması, sektörün başta gelen problemlerindedir.

Sonuç

Avcılık ve av tüfekleri kültürümüzde önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde av tüfeği üretimi önemli bir potansiyele sahiptir. Huğlu ve Üzümlü gibi kooperatifler, isimlerini dünya çapında duyurmuşlardır.

Son yıllardaki ekonomik krizler ve av tüfeğine sahip olmak için gereken şartların ağırlaştırılması nedeniyle sektör zor günler geçirdiği, gerek görülürse ordumuz için gerekli olan harp silahı malzemelerini ve yedek parça imalatı yapılabileceği bildirilmektedir

Kültürümüzün bir parçası olan av tüfekleri, her ne kadar sportif ve av amacıyla üretilseler de, özellikle pompalı ve otomatik av tüfekleri saldırı maksatlı kullanıma elverişli olup, amaç dışı kullanıma yönelik denetimlerin artırılması ve önlemlerin alınmasıyla bu tehlikeli durumun kontrol altına alınabileceği kanaatindeyiz.

Kaynaklar

Kayaöz, Erkan, “Avcılığın Tarihi ve Felsefesi”, *Av Tutkusu Dergisi*, 2004, s. 75.

Türkiye Avcılık ve Atıcılık Federasyonu, “Avcılığın Kısa Tarihi”,

http://www.taf.gov.tr/kullanici/templates/resimler/belgeler/Belge_168_avctarh.pdf

<http://www.huglu.selcuk.edu.tr/huglu/huglu.html> erişim tarihi: 14.9.2006.

Huğlu Av Tüfekleri Kooperatifi, 2006-2007 Kataloğu, Huğlu, Beyşehir, Konya.

⁹ <http://www.beysehirto.tobb.org.tr/ekonomik.html> erişim tarihi: 15.9.2006.

Üzümlü’nün tarihi ve coğrafi yapısı: [http://www.konya-](http://www.konya-uzumlu.bel.tr/modules.php?name=Encyclopedia&op=content&tid=2)

[uzumlu.bel.tr/modules.php?name=Encyclopedia&op=content&tid=2](http://www.konya-uzumlu.bel.tr/modules.php?name=Encyclopedia&op=content&tid=2) erişim tarihi:

15.9.2006.

NTV, “Huğlu ihracatla ayakta duruyor”, <http://www.ntvmsnbc.com/news/179300.asp> erişim

tarihi: 15.9.2006.

Akşam Gazetesi, “Marka gurusuna Huğlu sürprizi”,

<http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2004/06/02/ekonomi/ekonomi6.html> erişim

tarihi: 14.9.2006.

Beyşehir Ticaret Odası: <http://www.beysehirto.tobb.org.tr/ekonomik.html> erişim tarihi:

15.9.2006.